

La publicitat dins *El diari dels Joglars*.
(Foto: Barceló.)

tén d'aconseguir-la mitjançant l'aplicació d'una òptica determinada als fets narrats. Per dissort, aquesta òptica resulta insuficient: *El diari* no traïx una visió crítica de la societat, esbossada en una direcció o en una altra, sinó que es resol en una sèrie de *pizzicatos* que, per bé que evidencien un cert enginy, manquen de coherència. Més d'una vegada, però, la caricatura és massa fàcil i voreja el terreny de la vulgaritat.

Un altre problema que planteja *El diari* és el de les mateixes possibilitats expressives del mim. El fet que les limitacions del gest quedin palesades en diverses ocasions, i hom recorri a la veu de fons o a d'altres mitjans d'explicació, suposa que el contingut de l'espectacle no ha estat pensat en funció de la seva forma. Amb això no vull pas dir que la paraula hagi d'ésser forçosament bandejada d'un espectacle de mim, sinó que, en tot cas, cal que esdevingui un complement del gest; a *El diari*, en canvi, esdevé, no un complement, sinó un mitjà suplementari, una mena de crosses.

Els acudits més o menys graciosos que componen *El diari* mal podien permetre l'aprofundiment dels personatges o de llurs situacions; potser aquesta és la causa que hom no pugui concepció l'actuació dels Joglars més que de discreta. *El diari* és un espectacle ofert com anònim, la qual cosa ens fa pensar en un treball d'equip; dir que és entretingut, com en efecte ho és, però que només és això, entretingut, assenyala el límit de les seves insuficiències, car resulta inqüestionable que els Joglars es proposaren, en concebre'l, una fita més transcendent. Montserrat Torres, Glòria Rognoni, Esperança Fonta, Enric Roig, Enric Vidal, Jordi Caralt i Albert Boadella en foren els intèrprets, i la direcció anà a càrrec d'aquest darrer.

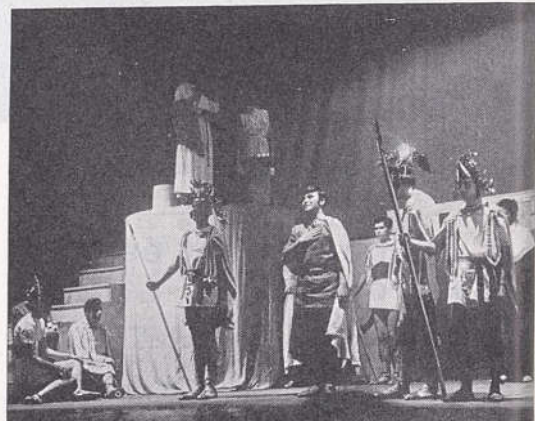
El Cicle de Teatre Infantil de "Cavall Fort"

El mes passat comentàrem les primeres representacions d'aquest Cicle. De

llavors ençà, els «Mims de Facècia» oferiren (24-XI) una *Sessió de mim* composta de nou *sketchs*, un dels quals, malgrat que figurava al programa, fou omès per causes que no coneixem. Els «Mims de Facècia» apleguen alguns membres d'altres formacions de mim, com Anton Font, que havia tingut una destacada actuació amb «Els Joglars», i Miquel Llivina. Tot i la vàlua d'aquests elements, el grup es troba en una etapa primerenca: hom pot dir que, pel que fa al llenguatge del gest, són en ple aprenentatge; el que ens oferiren al Romea fou una sèrie d'exercicis de sintaxi, un cop superats els quals podran començar a pensar en una tasca creadora.

El «Teatre Experimental Català» reposà (1 i 8-XII) *En Joan de l'Os*, d'Apelles Mestres, que havia estat estrenada al Teatre Principal el 21 de setembre de 1907 per una companyia en la qual figuraven, entre d'altres, Enric Giménez, Josep Santpere, Maria Morera i August Barbosa, noms importants de la nostra escena. Bé que als programes constava el qui signa com a adaptador de l'obra, l'adaptació es limità, en el present cas, a una lleugera adequació del lèxic de l'original: després de seixanta anys, el text incloïa algunes mot no genuï que avui ha esdevingut arcaic. Raspallades aquestes arestes, inevitable tribut al temps, *En Joan de l'Os* s'evidencià una obra no solament viable, sinó plena d'encerts, perfectament representable, ni més ni menys que tantes d'altres que avui dormen oblidades al calaix sense fons de la nostra història teatral. La rondalla escenificada per Apelles Mestres manipula uns elements tan simples com tradicionals: la lluita entre el Bé i el Mal, plantejament d'un maniqueisme que és a les mateixes arrels de la civilització occidental, i que en l'àmbit de la Mediterrània romanitzada queda reduït a uns termes casolans, de bonhomia, on a la fi tot acaba convivint, és a dir, tot és possible d'ésser comprès i perdonat. La primera representació d'*En Joan de l'Os*, feta pel «TEC», acusà falles greus de ritme, que foren superades a la segona: Modest Sala en Joan de l'Os, i Jaume Fina en l'Arrenca-pins, i també Angel Company, Mercè Guimet, Jaume Corominas, Alex Aixelà i Jordi Torras, foren els actors més remarcables d'un llarg repartiment. El muntatge de Jordi Campillo i Vicenç Olivares ajudà a la participació del públic menut a les incidències de l'anècdota, participació que fou plenament aconseguida.

Una de les sorpreses agradables del present Cicle, la constituï l'actuació (15-XII) de l'Agrupació Proscènium, de Girona. Proscènium estrenà una versió escènica de la rondalla nord-americana *El màgic d'Oz*, deguda a Aurora Díaz-Plaja; la incorporació d'una escriptora com Aurora Díaz-Plaja, tan vinculada a la literatura infantil, al Cicle de «Cavall Fort», és un fet positiu a assenyalar. Com hem dit, però, l'actuació de Proscènium fou una sorpresa agradable pel to d'exigència i de professionalitat, en el millor sentit del mot, que demostrà tenir aquesta companyia. Joan Ribas és un

Els tres espectacles finals del cicle de «Cavall Fort»: Joan de l'Os, El màgic d'Oz i L'home de Tars. (Fotos: Barceló.)

director amb una concepció global de l'espectacle; així tingué cura, tant de la direcció d'actors, com de les llums i dels efectes sonors, que funcionaren amb una evident unitat d'intenció. El mateix cal dir dels recursos escènics posats en pràctica, senzills i enginyosos. D'entre els actors, ultra el mateix Joan Ribas, cal esmentar Carles Vivó, Salvador Donato, Josep M. Iborra i Nuri Masó. Només dos retrets a fer: la presència, avui enutjosa, del coverol de l'apuntador damunt l'escenari i, sobretot, la poca atenció a la correcció de lèxic; els nostres escenaris han aconseguit, en general, de fer circular un idioma fluid i correcte alhora, la qual cosa fa que l'ús de mots manllevats innecessàriament ens colpegi d'una manera doblement desagradable.

El Cicle fou clos (22-XII) amb un espectacle depriment: *L'home de Tars*,

que presentà la «Joventut de la Faràndula», de Sabadell. El text de *L'home de Tars*, de Jordi Voltes, que glossa la vida de sant Pau, ultra pertànyer a una concepció cristiana pròpia de les estampetes catequístiques, no ha estat pensat en raó d'una viabilitat escènica. A això cal afegir el nivell demostrat aquesta vegada per la companyia vallesana, nivell que no fou superior al dels festivals de fi de curs de les escoles primàries; tot l'espectacle fou un perfecte desgavell, del qual es responsabilitzaren ni més ni menys que tres directors: Joan Paredada, Miquel Josa i Joan Guitart.

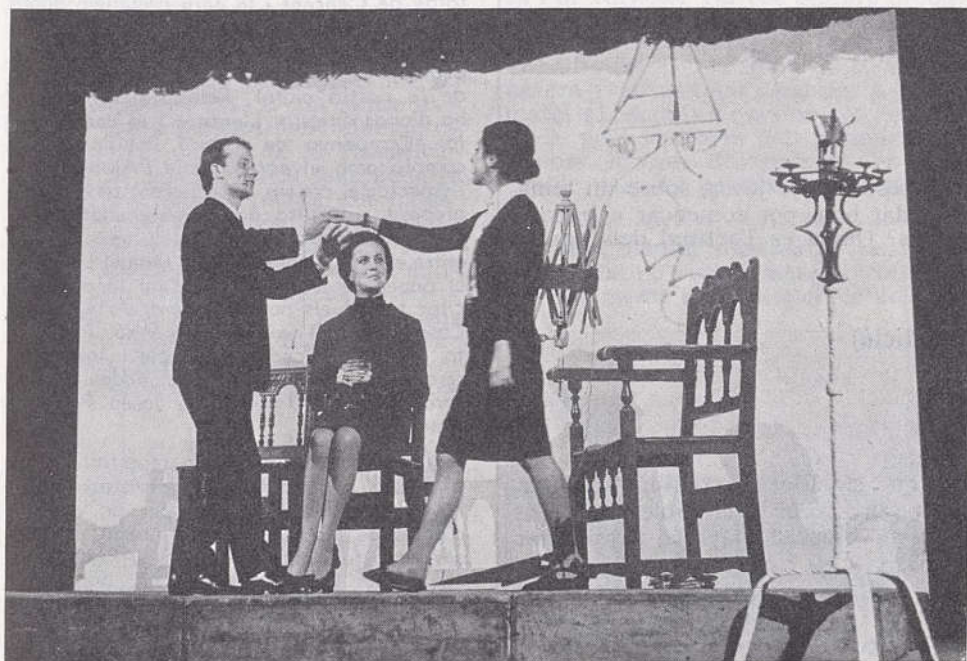
Quart minvant o els nassos històrics

Un nou grup independent, «Jocs a la Sorra, Teatre d'Investigació», va presentar-se a l'Aliança del Poble Nou (21-XII-68) amb l'estrena de Joan Brossa, *Quart minvant o els nassos històrics*. Brossa planteja a la seva obra una problemàtica generacional fixada dins el marc d'una família petitburgesa: el món dels fills, la seva escala de valors, ja no és el dels pares, malgrat que aquest pesa feixugament damunt els joves. L'obra manca d'acció i tot el seu pes recolza en el diàleg, construït segons cànons surrealistes d'una ortodòxia garantida; si prescindim, però, d'aquest embolcall, ens trobem davant una peça costumista molt semblant a les que fa cent anys escrivien Conrad Roure o Eduard Vidal i Valenciano. Recorrerem a un exemple que ens sembla aclaridor: a França hom ha mostrat com Ionesco confegí *Jacques ou la soumission* a partir d'uns elements de construcció que es trobaven ja definits a peces com *La main leste*, de Labiche; però en Ionesco, els vells elements de carreu han estat potenciats. Hom adverteix, de Labiche a Ionesco, una progressió que, en el cas de les obres es-

mentades, suposa un canvi qualitatiu: *Jacques ou la soumission* no és un calc, sinó un enriquiment que exigeix la peculiar forma d'expressió amb què l'autor l'ha bastida. Això no ocorre en *Quart minvant o els nassos històrics*; la innovació de llenguatge no assoleix de provocar el trauma necessari ni ens guia cap a nous paratges d'alguna realitat imaginada que Joan Brossa ens hauria pogut suggerir. L'obra queda, doncs, arrapada a un costumisme estricte sense decidir-se per la caricatura, el guinyol, l'absurd o qualsevol altre camí viable; i en conseqüència, el drama ens apar envellit en el mateix moment de néixer, i no pot amagar les seves arrugues sota unes preteses audàcies verbals que avui resulten tímides.

La tasca dels components de «Jocs a la Sorra» mereix una menció especial; a ells, en bona part, hom va deure que *Quart minvant o els nassos històrics* fos seguida amb atenció; el muntatge que feren de l'obra va ésser ple de fantasia, i el text fou escorcollat amb deteniment per a poder resoldre'l teatralment, de manera que hom intuïa un estudi previ consciencios de cada escena, de cada rèplica. Santiago Sans signava la direcció, i d'entre els intèrprets, tots ells segurs i responsables en llur comesa, cal remarcar Francesc Alborch, que sabé accentuar i matisar els dos personatges que representava. L'escenografia d'Evarist Barranca i d'Ignasi A. de Sotomayor, enginyosa, dins els mitjans materials limitats de què disposaven. En canvi, la manca gairebé absoluta de publicitat és un càrrec que cal fer a «Jocs a la Sorra»: un grup i una estrena han d'ésser promocionats, i això, si hom disposa d'un mínim de temps i sap fer-ho, és econòmicament viable. Perquè hi ha una cosa evident: si el públic té coneixement d'una representació pot anar-hi o no anar-hi; però si no en té coneixement, segur que no hi anirà.

Quart minvant o els nassos històrics, de Joan Brossa. — (Foto: Barceló.)

Manicomi d'estiu o la felicitat de comprar i vendre

Una escena de Manicomi d'estiu o la felicitat de comprar i vendre. (Foto: Mallol.)

Aquest espectacle de cabaret, de Jaume Vidal Alcover (La Cova del Drac, 22-XII-68), s'insereix dins l'estil — és prematur encara d'anomenar-lo tradició — que a la temporada passada i al mateix local inicià *Dones, flors i pitança*, de Maria-Aurèlia Capmany; enfilall de cançons junyides per mig de diàlegs breus però maliciosos, de vegades cinics, els quals fan sàtira dels costums d'avui en raó dels d'ahir, i dels d'ahir en raó dels d'avui. Mancat d'anècdota, *Manicomi d'estiu o la felicitat de comprar i vendre* traïx, però, una actitud: la que l'autor ens proposa d'utilitzar per a contemplar el món i els tripijocs que s'hi couen. L'home — i la dona, és clar —, se'ns apareix així com un petit ésser egoïsta a la recerca de motius que li permetin de sentir-se bo, sense, però, haver de deixar de banda els seus capricis i les seves niciees. Les referències a fets concrets — cançons i diàlegs hi abunden — foren subratllades pel públic amb rialles i aplaudiments.

A l'èxit de *Manicomi d'estiu o la felicitat de comprar i vendre*, hi han contribuït diversos factors: la música, que inclou algunes cançons de Josep Cercós, d'una gran qualitat, i la interpretació. Elisenda Ribas demostra una vegada més que és una actriu extraordinària, i Carme Sansa canta, balla i es mou cada cop amb més perfecció. A llur costat, Enric Casamitjana i Josep Torrents donen la rèplica de forma adequada. L'home que ha sabut bastir aquest espectacle dins les reduïdes dimensions de la pista de la Cova, que li ha fornït un ritme àgil i ha aprofitat al màxim la malícia del text, ha estat Josep-Anton Codina, un dels nostres valors més sòlids en el terreny de la direcció. — XAVIER FABREGAS.